

DLA Piper Denmark
Advokatpartnerselskab
Rådhuspladsen 4
1550 København V

Tlf. +45 33 34 00 00
Fax +45 33 34 00 01
CVR 35 20 93 52
denmark@dlapiper.com
www.dlapiper.com

REPLIK

Anmodning om præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen

I BS-20446/2018-OLR, 14. afd.
ved Østre Landsret (GRUPPESØGSMÅL)

2. oktober 2018

J.nr. 318805-GGI

Claus Holberg

Advokat

Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage
c/o DLA Piper Denmark
Advokatpartnerselskab
DOKK1
Hack Kampmanns Plads 2
8000 Aarhus C
(Advokat Claus Holberg)

mod

Skatteministeriet
Nicolai Eigveds Gade 28
1402 København K
(Advokat Bodil Søes Petersen)

Sagsøgtes svarskrift giver anledning til følgende bemærkninger.

Efter indgåelse af en procesaftale mellem sagsøger og Skatteministeriet har sagsøger hævet sagen mod medsøgte DR. Dette giver anledning til at justere de nedlagte påstande, så de herefter lyder således.

PÅSTAND

Principalt:

Skatteministeriet tilpligtes over for dem, der tilmelder sig gruppesøgsmålet, at tilbagebetale pålagt moms af den opkrævede medielicens i perioden fra den 1. oktober 2007 med tillæg af procesrenter, principalt i takt med sagsøgers medlemmers indbetalinger af den ulovligt opkrævede moms, subsidiært fra sagens anlæg.

Subsidiært:

Skatteministeriet tilpligtes over for dem, der tilmelder sig gruppesøgsmålet, at tilbagebetale pålagt moms af den opkrævede medielicens i perioden fra d. 1. oktober 2014 med tillæg af procesrenter, principalt i takt med sagsøgers medlemmers indbetalinger af den ulovligt opkrævede moms, subsidiært fra sagens anlæg.

ANMODNING OM PRÆJUDICIEL FORELÆGGELSE FOR EU-DOMSTOLEN

Indledning

I henhold til artikel 267 i traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) anmodes Østre Landsret om at forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen om fortolkning af EU-retten. Nærmere bestemt ønskes EU-domstolens stillingtagen til, om momssystemdirektivets artikel 370 (Standstill-bestemmelsen) giver hjemmel til at opkræve moms af den danske medielicens og derved, hvorvidt det er i overensstemmelse med EU-retten, at Danmark har opkrævet en sådan moms af medielicensen.

Det fremgår af Skatteministeriets svarskrift side 30, at Skatteministeriet sammenfattende gør gældende, at artikel 370 giver Danmark den fornødne hjemmel hertil. Sagsøger bestrider på sin side, at det er tilfældet. Sagens hovedtvist angår derfor fortolkningen af artikel 370 og navnlig, hvorvidt denne bestemmelse, således som hævdet af Skatteministeriet, giver Danmark den fornødne hjemmel til at opkræve moms af medielicensen. I det følgende skal begrundelsen for anmodningen nærmere uddybes.

Optrævning af moms forudsætter hjemmel i Momssystemdirektivet¹

Momssystemdirektivet, artikel 1, stk. 2, fastlægger nærmere det fælles momssystem, herunder de karakteristika der kendetegner omsætningsafgiften. Det er et grundlæggende

¹ Med virkning fra 1. januar 2007 blev første momsdirektiv (67/227/EØF) og sjette momsdirektiv (77/388/EØF) med tilføjelser og ændringer konsolideret og omskrevet i nyt direktiv (2006/112/EØF), der i daglig tale benævnes Momssystemdirektivet.

princip, at medlemsstaterne kun har ret til at opkræve moms i det omfang, dette er hjemlet i Momssystemdirektivet, og det er derfor ikke foreneligt med EU-retten, at en medlemsstat opkræver moms af betalinger, som falder uden for Momssystemdirektivet. EU-domstolen har endvidere flere gange udtalt, at opkrævning af en national afgift, der har de samme kendetegn som momsen, er uforenelig med momsdirektiverne, og EU-domstolen har i den forbindelse fastslået, at en medlemsstat uden for den fælles momsordning kun må indføre afgifter, der **ikke** har karakter af moms². Der henvises i øvrigt til Momssystemdirektivet, artikel 401. En afgift, der har karakter af en omsætningsafgift, kan derfor kun lovligt opkræves af medlemsstaterne, såfremt dette har hjemmel i Momssystemdirektivet.

Til støtte for anmodningen om præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen gør sagsøger som det første gældende, at netop fordi moms af medielicensen kun lovligt kan opkræves af Skatteministeriet, hvis dette har hjemmel i Momssystemdirektivet, vil det være relevant for Østre Landsrets bedømmelse af sagen at få afdækket, om Momssystemdirektivets artikel 370, således som hævdet af Skatteministeriet, giver Danmark den fornødne hjemmel hertil.

Den fortolkningstvist der skal afdækkes af EU-domstolen

Parternes uenighed angår som anført rækkevidden af standstill-bestemmelsen i artikel 370. Artikel 370 (der svarer til artikel 28, stk. 3, litra a, i sjette momsdirektiv) blev indført som en undtagelse til Momssystemdirektivet, idet bestemmelsen gav medlemsstaterne ret til fortsat at opkræve moms af en række transaktioner, der efter direktivets bestemmelser skulle fritages for moms. Det var en forudsætning for at opretholde retten til at opkræve moms efter standstill-bestemmelsen, at medlemslandene forud for 1. januar 1978 havde opkrævet moms af de pågældende transaktioner. Artikel 370 omfatter kun de fire transaktioner, der nærmere er oplyst i bilag X, del A, til direktivet, og hvoraf en af transaktionerne er ”offentlige radio-og fjernsynsforetagenders ikke-kommercielle virksomhed”. Endvidere gælder artikel 370 som udgangspunkt kun for lande, der var medlem af EU pr. 1. januar 1978.

Sagsøger gør gældende, at et medlemslands ret til at opkræve moms med hjemmel i artikel 370 forudsætter, at transaktionen omfattes af direktivets anvendelsesområde derved, at der skal være tale om omsætning i direktivets forstand, hvilket igen forudsætter, at der er sket *levering af en ydelse mod vederlag*, jf. artikel 2. Sagsøgers anbringende er, at hvis man er helt uden for Momssystemdirektivets anvendelsesområde, fordi medielicensen

² Se sag C-475/03 Banco Popolare de Cremona

ikke er en ”transaktion”/omsætning i direktivets forstand, er man også uden for det område, hvor artikel 370 hjemler adgang til at opkræve moms. Det er således sagsøgers anbringende, at artikel 370 kun hjemler adgang til at opkræve moms af transaktioner, der omfattes af direktivet, men hvor disse transaktioner efter direktivets bestemmelser er blevet fritaget for moms.

Skatteministeriet gør heroverfor gældende, at standstill-bestemmelsen i artikel 370 giver Danmark ret til at opkræve moms af medielicensen, selvom medielicensen ikke er en ”transaktion”, der omfattes af Momssystemdirektivets anvendelsesområde. Skatteministeriet henviser til, at Danmark opkrævede moms af radio- og fjernsynslicensen forud for 1978, og at Danmark derved har bevaret retten til at opkræve moms af denne licensordning.

Problemstillingen skal ses i lyset af, at Momssystemdirektivet fastsætter en række grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt for, at der er tale om en momspligtig transaktion. I Momssystemdirektivets artikel 2 er det bestemt, at en momspligtig transaktion afgrænses derved, at der skal være tale om *levering af varer/ydelser mod vederlag* foretaget på en medlemsstats område af en afgiftspligtig person. Hvis de anførte kriterier er tilstede, er der tale om en transaktion i direktivets forstand, og det afgøres derfor efter direktivets bestemmelser, om transaktionen skal pålægges moms, henholdsvis om transaktionen skal fritages for moms. Hvis kriterierne derimod ikke er opfyldt, er der ikke tale om en transaktion i direktivets forstand, og ”transaktionen” er derfor ikke omfattet af direktivets anvendelsesområde, hvorfor det af den grund vil være ulovligt at opkræve moms, jf. det ovenfor anførte om forbud mod at opkræve moms uden for den fælles momsordning.

Problemstillingen skal endvidere ses i lyset af sag **C-11/15 Český rozhlas**, der angik radiolicens til finansiering af en tjekkisk radiostation. Den tjekkiske radiolicens var ikke pålagt moms, og det er i øvrigt utvivlsomt, at det ville være i strid med EU-retten at opkræve moms af den tjekkiske radiolicens. Sagen angik heller ikke fortolkningen af artikel 370, da denne ikke finder anvendelse i forhold til Tjekkiet, som er blevet medlem af EU efter 1978. Sagen drejede sig derimod om opgørelse af radiostationens momsfradragsbrøk. Et grundlæggende princip i momssystemet er, at der til og med detailleret er fradrag for moms ved køb af varer og ydelser. Hvis en virksomhed har omsætning, der både er momspligtig og momsfritaget, skal momsfradraget reduceres forholdsmæssigt. De tjekkiske skattemyndigheder gjorde gældende, at licensen var momsfritaget i medfør af artikel 132, litra q, og derfor skulle radiostationens fradrag for købsmoms reduceres forholdsmæssigt. Radiostationen gjorde heroverfor gældende, at licensen var momsfri, fordi der slet ikke var tale om en transaktion i direktivets forstand, og derfor skulle licensindtægterne ikke medtages i opgørelsen af fradragsbrøken. EU-domstolen gav radiostationen

medhold, og domstolen udtalte i præmis 32, at selv om artikel 132, litra q, fastsætter en fritagelse for radio-og fjernsynsorganers ikke-kommercielle virksomhed, finder denne bestemmelse kun anvendelse på betingelse af, at virksomheden er momspligtig i henhold til artikel 2, og bestemmelsen kunne ikke fortolkes således, at den udvidede direktivets anvendelsesområde. Momsfritagelsesbestemmelsen havde med andre ord ingen betydning for den tjekkiske radiolicens af den grund, at radiolicensen ikke var omfattet af Momssystemdirektivet.

Domstolens præmisser må efter sagsøgers opfattelse tages til indtægt for, at artikel 370 på tilsvarende vis kun finder anvendelse på virksomhed, som omfattes af direktivets anvendelsesområde, således som dette er defineret i artikel 2. Til støtte for anmodningen om præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen gør sagsøger som det andet gældende, at der på grundlag af præmis 31-32 i C-11/15 *Český rozhlas* foreligger en åbenlys tvivl om, hvorvidt artikel 370, således som hævdet af Skatteministeriet, giver Danmark hjemmel til at opkræve moms af medielicensen. Det vil derfor være relevant at få afdækket rækkevidden af artikel 370 ved præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen.

Medielicensen er ikke en transaktion efter Momssystemdirektivet

I forbindelse med stillingtagen til sagens forelæggelse for EU-domstolen bør Østre Landsret indledningsvis forholde sig til sagsøgers anbringende om, at den danske medielicensordning ikke kan anses for momspligtig virksomhed i henhold til artikel 2, og at den danske medielicens derfor falder uden for direktivets anvendelsesområde på samme måde som den tjekkiske radiolicensordning. Det bemærkes, at Skatteministeriet i sit svarskrift ikke umiddelbart har anfægtet dette synspunkt, idet Skatteministeriet gør gældende, at artikel 370 generelt giver den fornødne hjemmel til at opkræve moms og derved uafhængigt af, om den danske medielicens er en transaktion i henhold til artikel 2, eller om den falder uden for direktivets anvendelsesområde.

Da spørgsmålet – om hvorvidt medielicensen er en transaktion i henhold til artikel 2 – har betydning for bedømmelse af sagen, skal der skal knyttes følgende bemærkninger hertil.

Ifølge Momssystemdirektivet, artikel 2, stk. 1, er det en betingelse for Momssystemdirektivets anvendelse, at der er *sket levering af ydelser mod vederlag*. EU-domstolen har flere gange taget stilling til dette vilkår, og EU-domstolen har i den forbindelse fastslået, at begrebet ”levering af ydelser mod vederlag” forudsætter, at der sker en transaktion mellem parterne, for hvilken der er fastsat en pris eller en modværdi³. EU-domstolen har

³ Se C- 11/15 *Český rozhlas* (sagen om den tjekkiske radiolicens) præmis 22. Heri henvises også til dom af 5.2.1981, Coöperatieve Aardappelenbewaarplaats, 154/80,

endvidere fastslået, at der kun kan pålægges moms, såfremt der mellem tjenesteyderen og modtageren består et retsforhold, der vedrører en gensidig udveksling af ydelser, idet tjenesteyderens modtagne vederlag skal udgøre den faktiske modværdi af den ydelse, som leveres til modtageren⁴. Når en tjenesteyders virksomhed består i udelukkende at udføre tjenesteydelser uden direkte modydelse, er der intet beskatningsgrundlag, og tjenesteydelserne må følgelig ikke pålægges moms⁵.

I sag C-11/15 *Český rozhlas* (sagen om den tjekkiske radiostation) blev ovennævnte betingelser som anført bedømt af EU-domstolen i relation til den radiolicens, som den tjekkiske stat opkræver til finansiering af en offentlig radiostation. Domstolen konstaterede, at der ikke forelå nogen sammenhæng mellem betaling af radiolicensafgiften og modtagelsen af de ydelser, som blev leveret af den offentlige radiotjeneste. Domstolen konstaterede endvidere, at licensafgiften ikke fandt sted inden for rammerne af et retsforhold, der vedrørte en udveksling af gensidige ydelser, men derimod inden for rammerne af opfyldelsen af en ved lov pålagt forpligtelse. Under disse omstændigheder besvarede Domstolen det forelagte spørgsmål således:

Sjette momsdirektivs artikel 2, nr. 1, skal fortolkes således, at offentlig radiovirksomhed, som den i hovedsagen omhandlede, der udøves af et ved lov oprettet radioselskab, og som finansieres af en obligatorisk lovpligtig licensafgift, som betales af personer, der ejer eller er i besiddelse af en radiomodtager, ikke udgør levering af tjenesteydelser, som »foretages mod vederlag«, som omhandlet i denne bestemmelse, og derfor ikke er omfattet af direktivets anvendelsesområde.

På baggrund af Domstolens besvarelse af det forelagte spørgsmål om den tjekkiske radiostation er det utvivlsomt, at tilsvarende gør sig gældende for Danmarks Radios virksomhed, idet den danske medielicens, for så vidt angår de relevante forhold, der er fremhævet af Domstolen, er identisk med den tjekkiske radiolicens, jf. § 69 i lovbekendtgørelse nr. 255 af 20. marts 2014 om radio- og fjernsynsvirksomhed samt licensbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1580 af 27. december 2014). Det gøres derfor gældende, at det

EU:C:1981:38, præmis 12, dom af 8.3.1988, *Apple and Pear Development Council*, 102/86, EU:C:1988:120, præmis 12, dom af 3.3.1994, *Tolsma*, C-16/93, EU:C:1994:80, præmis 13, af 29.10.2009, *Kommissionen mod Finland*, C-246/08, EU:C:2009:671, præmis 45, og dom af 27.10.2011, *GFKL Financial Services*, C-93/10, EU:C:2011:700, præmis 19

⁴ Se *C- 11/15 Český rozhlas* præmis 21

⁵ Se *C- 11/15 Český rozhlas* præmis 20

i forbindelse med en præjudiciel forelæggelse kan lægges til grund, at den danske medielicens **ikke** udgør levering af tjenesteydelser, som ”foretages mod vederlag”, således som angivet i Momssystemdirektivet, artikel 2, stk. 1.

Til støtte for anmodningen om præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen gør sagsøger som det tredje gældende, at netop fordi medielicensen ikke udgør et vederlag for levering af en ydelse, jf. artikel 2, stk. 1, vil det være relevant for Østre Landsrets bedømmelse af sagen at få afdækket rækkevidden af artikel 370, herunder om bestemmelsen hjemler adgang til at opkræve afgift af en medielicens, der ikke udgør vederlag for levering af ydelse, og som derved falder helt uden for Momssystemdirektivets anvendelsesområde.

Anvendelsesområdet for artikel 370

I det følgende skal sagsøgers anbringender vedrørende rækkevidden af artikel 370 nærmere uddybes.

Sagsøger gør gældende, at artikel 370 skal ses i lyset af, at momssystemdirektivet positivt fritager visse transaktioner fra afgiftspligt, der ellers ville være afgiftspligtige efter direktivet. Formålet med artikel 370 har været, at medlemsstaterne lovligt kan undlade at implementere momsfrigørelse for disse transaktioner, forudsat at transaktionerne var omfattet af moms forud for 1. januar 1978. Bestemmelsen hjemler derved medlemsstaternes adgang til lovligt at opretholde afgiften, for så vidt angår visse transaktioner, der i direktivet er gjort momsfri. Sagsøger gør gældende, at bestemmelsen dermed er en undtagelse til undtagelsen og ikke en undtagelse til det grundlæggende princip om, at der ikke må opkræves moms af ”transaktioner”, der falder uden for det fælles momssystem, og hvor der således ikke er tale om en transaktion i direktivets forstand.

I forhold til Danmarks Radio skal det fremhæves, at Danmarks Radio efter hovedreglen i Momssystemdirektivets Artikel 9 ville være en afgiftspligtig person, idet Danmarks Radio udøver økonomisk virksomhed i form af, at Danmarks Radio producerer og udsender tv og andre tjenesteydelser. Begrebet økonomisk virksomhed skal fortolkes bredt, og det er i den henseende uden betydning, om den økonomiske virksomhed drives med profit for øje, idet også ikke-kommerciel virksomhed anses for økonomisk virksomhed. At fjernsynsvirksomhed som hovedregel skal anses for økonomisk virksomhed, fremgår også implicit af artikel 13, stk. 1, sidste pkt., der direkte fastslår, at selvom der måtte være tale om et offentligt organ (som Danmarks Radio), skal et sådant offentligt organ anses for en afgiftspligtig person, for så vidt angår dennes radio- og fjernsynsvirksomhed. Denne hovedregel om, at Danmarks Radio skal anses for en afgiftspligtig person,

fraviges imidlertid med undtagelsen i artikel 132, litra q, der afgiftsfritager offentlige radio- og fjernsynsforetagenders **ikke-kommercielle virksomhed**. Undtagelsen i artikel 132, litra q, indebærer derfor, at Danmarks Radio efter Momssystemdirektivet anses for en offentlig myndighed og derved en ikke-afgiftspligtig person, jf. artikel 13, stk. 1, første pkt. Direktivet pålægger derfor medlemsstaterne at fritage en virksomhed som Danmarks Radio fra moms.

Artikel 370 er indsat som en direkte følge af denne fritagelse i artikel 132, litra q, og dermed med det formål at give medlemsstaterne hjemmel til fortsat at anse sådanne offentlige radio- og fjernsynsforetagender for *afgiftspligtige personer* og derved opkræve moms af transaktioner, der ellers ville være omfattet af momsfrigtagelsen. Momsopkrævning er dog under forudsætning af, at der er tale om transaktion i direktivets forstand. Selvom om artikel 370 hjemler adgang til i momsmæssig henseende at anse Danmarks Radio for en *afgiftspligtig person*, forudsætter adgangen til lovligt at opkræve moms af medielicensen, at denne udgør et vederlag for levering af Danmarks Radios ydelser. Hvis denne betingelse ikke er opfyldt, er man som anført helt uden for Momssystemdirektivets anvendelsesområde, og da vil det af denne grund være forbudt at opkræve moms.

Det bestrides, at artikel 370 giver en videregående hjemmel til at pålægge moms på betalinger, som falder uden for direktivets anvendelsesområde. Således skal fremhæves følgende

For det første henvises til, at ordlyden i artikel 370, jf. bilag X, del A, nr. 2, er fuldstændig identisk med ordlyden i artikel 132, litra q.

Artikel 132, litra q, lyder således: ”*Medlemsstaterne fritager følgende transaktioner: q) offentlige radio- og fjernsynsforetagenders ikke-kommercielle virksomhed*”.

Artikel 370, bilag X, del A, nr. 2, lyder således: ”*Transaktioner som medlemsstaterne kan fortsætte med at lægge afgift på: 2) offentlige radio- og fjernsynsforetagenders ikke-kommercielle virksomhed*”

Der henvises endvidere til den ordlyd, som standstill-bestemmelsen havde i sjette momsdirektiv, og hvor den var indsat som artikel 28, stk. 3 litra a. Denne ordlyd viser endnu tydeligere, at standstill-bestemmelsen er en undtagelse til artikel 132. Bestemmelsen lød således:

”*stk. 3. I den i stk. 4 omhandlede overgangsperiode kan medlemsstaterne:*

a) fortsat lade de transaktioner være afgiftspligtige, som er fritaget i henhold til artikel 13 eller 15, og som er anført i bilag E.

Bilag E. Liste over transaktioner omhandlet i artikel 28, stk. 3, litra a):

7. Transaktioner omhandlet i artikel 13, punkt A, stk. 1, litra q)"

Som anført er Momssystemdirektivet og derved artikel 370 en konsolidering og omskrivning af sjette momsdirektiv (77/388/EØF). Der er ikke tale om, at der i forbindelse med omskrivningen skete en materiel ændring af bestemmelsen, hvilket Skatteministeriet anerkender.

For det andet henvises til, at bilag X (bilag E i sjette momsdirektiv) udgør en udtømmende liste over de transaktioner, der efter direktivet skal fritages for moms, men hvor medlemsstaterne gives en særligt ret til at opretholde adgangen til at opkræve afgift af transaktionen. Tilsvarende indeholder bilaget en udtømmende liste over de transaktioner, hvor direktivet pålægger transaktionen moms, men hvor medlemsstaterne gives en særlig ret til fortsat at fritage transaktionen fra moms. Der er således i det hele tale om regulering af transaktioner, der omfattes af direktivets anvendelsesområde, og hvor medlemsstaterne gives ret til at fravige direktivets bestemmelser ved enten at opkræve moms af transaktioner, der er momspligtige eller at fritage fra moms af transaktioner, der er momspligtige. Begrebet **transaktioner** i artikel 370 og bilag X bør forstås på samme måde som begrebet **transaktioner** i artikel 132 og i artikel 2. Begrebet **transaktion** bruges i øvrigt i den samme betydning mange steder i direktivet.

I C-599/12, Jetair, udtalte EU-domstolen i præmis 29, at sjette direktivs artikel 28, stk. 3, litra a (Momssystemdirektivets artikel 370) blev indført, for at medlemsstaterne fortsat kunne lade transaktioner være afgiftspligtige, som var fritaget i henhold til direktivets artikel 15, bilag E (Momssystemdirektivet bilag X, del A, nr. 4). EU-domstolens udtalelse støtter derved sagsøgers anbringende om, at artikel 370 er en undtagelse til artikel 132.

For det tredje henvises til de tidligere omtalte præmisser i 31-32 i C-11/15 Český rozhlas. Den tjekkiske stat gjorde under sagen gældende, at fritagelsen i artikel 132, litra q, ville være uden indhold, hvis licensordningen faldt uden for momsdirektivet. Argumentationen byggede på den forudsætning, at den tjekkiske licensordning efter sit indhold var identiske med andre landes tilsvarende licensordninger. Det er således det samme synspunkt, som Skatteministeriet gør gældende i nærværende sag, når Skatteministeriet argumenterer for, at artikel 370, jf. bilag X, nr. 2, vil være uden betydning, hvis bestemmelsen ikke kan påberåbes af Danmark i nærværende sag. Som anført afviste EU-domstolen, at argumentationen kunne tillægges nogen som helst betydning.

For det fjerde henvises til, at EU-domstolen i **C-240-05, Eurodental**, har udtalt i præmis 54, at sjette direktivs artikel 28, stk. 3, litra a (Momssystemdirektivets artikel 370) skal fortolkes strengt. Dette taler også imod skatteministeriets fortolkning. Det er endvidere det overordnede formål med Momssystemdirektivet at sikre en ensartet anvendelse af momsordningen, jf. præmis 61 i Momssystemdirektivets præambel. Dette taler også imod Skatteministeriets fortolkning.

For det femte henvises til, at artikel 370 er en undtagelse, der oprindeligt kun var/er tiltænkt at skulle finde anvendelse i en overgangsperiode. Det var næppe forventningen i 1978, at disse overgangsordninger stadig skulle være i kraft 40 år senere. Dette lange tidsrum har på to områder påvirket den danske medielicensordning, således at den ikke længere kan sammenlignes med den licensordning, som Danmark havde i 1978. Dette bør tillægges betydning ved bedømmelsen af, om der i artikel 370 gives Danmark hjemmel til at opkræve moms af medielicensordningen.

Det ene forhold, der har ændret sig, er, at Danmarks Radio i 1978 havde eneret til lovligt at udsende radio- og fjernsynsudsendinger på det danske territorium. Der var derfor dengang en betydelig tættere forbindelse mellem det at eje et radio- og fjernsynsapparat og det at modtage tjenesteydelser fra Danmarks Radio. Dette forhold har markant ændret sig i takt med, at DR's monopol blev brudt. Et tv-apparat anvendes i dag til at modtage ydelser fra mange forskellige leverandører af fjernsynsydelser.

Det andet forhold er, at konvergensudviklingen har betydet, at medierne er smeltet sammen. I 1978 skulle der kun betales licens, såfremt man var ejer af et radio- eller tv-apparat. Som følge af konvergensudviklingen gennemførte Danmark en ændring af den hidtidige licensordning, da man indførte medielicensen i 2007. Med denne lov blev licenspligten udvidet, så den kom til at omfatte ethvert apparat, der er i stand til at modtage og gengive billedprogrammer, også selvom dette ikke er apparatets primære funktion. Pligten til at betale medielicens indtræder således i dag ved det blotte ejerskab af en computer eller en smartphone og er derved helt uafhængigt af, om man ønsker at modtage Danmarks Radios tjenesteydelser, og helt uafhængigt af om apparatets primære funktion er tv-modtagelse. Sagsøger gør gældende, at de gennemførte ændringer i den danske medielicensordning indebærer, at Danmark også af denne grund er afskåret fra at påberåbe sig standstill-bestemmelsen i artikel 370 alene af den grund, at Danmark har ophævet den ordning, der var gældende i 1978 og erstattet den med en ny og anden licensordning.

Med henblik på afklaring af rækkevidden af artikel 370 foreslår sagsøger, at Østre Landsret stiller følgende spørgsmål til EU-domstolen:

Skal artikel 370, jf. bilag X, del A, nr. 2, i Rådets direktiv 2006/112/EF af 28. november 2006 om det fælles merværdiafgiftssystem fortolkes således, at bestemmelsen giver de omfattede medlemsstater mulighed for at lægge moms på en obligatorisk, lovpligtig medielicens til finansiering af et offentligt radio- og fjernsynsforetagendes ikke-kommercielle virksomhed, når medielicensen falder uden for direktivets anvendelsesområde, idet der ikke "foreligger levering af tjenesteydelser mod vederlag" som omhandlet i direktivets artikel 2 stk. 1?

PROCESSUELLE MEDDELELSER

Processuelle meddelelser til Foreningen Kræv Licensmoms Tilbage bedes sendt til advokat Claus Holberg, DLA Piper Denmark, Rådhuspladsen 4, 1550 København V.

København, den 2. oktober 2018

Claus Holberg